Carl Brockhaus (1822-1899)

Carl Friedrich Wilhelm Brockhaus s-a născut la 7 aprilie 1822 în Himmelmert-Plettenberg, fiind al şaselea copil, respectiv al doilea fiu al învăţătorului Friedrich Wilhelm Brockhaus şi al soţiei acestuia, Katharina Wilhelmine, născută Kruft. După terminarea şcolii a frecventat timp de doi ani, până în 1842, Seminarul de învăţători din Soester, pe care l-a terminat obţinând calificativul „excepţional” la examenul de absolvire. Fratele său Albrecht, care urma pe atunci acelaşi seminar, relata într-una din scrisorile sale că, datorită seriozităţii, a ordinii în gândire şi a tăriei lui de caracter, Carl era favoritul Seminarului de învăţători.

În anul 1843, Carl Brockhaus ocupă în Breckerfeld-Hagen primul său post de învăţător. Aici, în decembrie 1845, tânărul, educat deja în casa părintească atmosferă creştină severă, se întoarce la Dumnezeu. (Şi acest eveniment avea loc în acelaşi timp şi în viaţa viitoarei lui soţii Emilie Löwen a doua fiică a lui Johann Peter Löwen, în a cărui casă a locuit Carl un timp în Breckerfeld. Într-o scrisoare din 31 Decembrie 1880, avea să-i scrie soţiei sale: „În această lună s-au împlinit 35 de ani de când tu şi eu Îl cunoaştem pe Domnul”)

Dar Carl nu a găsit imediat acea pace deplină cu Dumnezeu. Încerca să-L slujească, dar nu găsea forţa pentru aceasta, motiv pentru care a trăit mulţi ani în starea nenorocită descrisă în . Şi totuşi, prin studii stăruitoare asupra epistolei către Romani şi asupra primei epistole a lui loan, a ajuns să aibă încredere în lucrarea deplină şi desăvârşită a Domnului Hristos. Despre această experienţă avea să scrie în 1853, în primul număr al revistei scoase de el, „Mesager în patrie” (periodic lunar care din 1854 avea să se numească „Mesageri ai harului lui Hristos“), un tratat amănunţit cu titlul: „Evenimente din viaţa intimă a unui credincios relatate de el însuşi”. în aceşti ani, cu permisiunea pastorilor din Breckerfeld şi a autorităţilor locale, a ţinut ore biblice în şcoala în care lucra, transmiţând vestea bună. în felul şi locul acesta s-a dezvăluit marele său dar de evanghelist.

La 18 aprilie 1848 avea să se căsătorească cu Emilie Löwen, cu care va parcurge împreună un drum din viaţă de 51 de ani, fiindu-i alături în orice privinţă, dovedind întotdeauna o mare înţelegere fi pricepere a lucrurilor spirituale. Din căsătoria lor au rezultat 13 eopii. Cu puţin timp înaintea eilltoriei, Carl Brockhaus se mutase în Elberfeld, ca învăţător prlneipal la şcoala „Neunteich”. Alei însă nu i s-a permis să ţină ore biblice în şcoală, motiv pentru care a căutat să-I slujească Domnului În alt mod. în timpul său liber vizita familiile elevilor săi şi le vorbea părinţilor despre mântuirea sufletului lor.

În 1848 s-a dezlănţuit revoluţia şi, urmare a anarhiei create de revoluţie, în anul 1849 Elberfeld-ul a fost bântuit de holeră. în acest an, Carl Brockhaus împreună cu câţiva prieteni au întemeiat „Grupul de educaţie din Elberfeld”, având ca scop preluarea şi educarea copiilor fară adăpost. în sprijinul finanţării acestei acţiuni avea să vină revista „Solul copiilor”, pe care o edita Carl Brockhaus. Nu a găsit însă în. această activitate extraprofesională satisfacţia aşteptată. Dorinţa lui fusese şi rămânea aceea de a i se permite să vestească liber şi oficial Evanghelia.

În 1850, Carl Brockhaus a găsit în cotidianul „Anunţuri zilnice” un anunţ adresat de câţiva creştini din localitatea învecinată, Vohweinkel, prin care erau convocaţi toţi cei interesaţi pentru organizarea vestirii Evangheliei în biserici. Aceasta era exact după intenţia lui şi a plecat foarte bucuros la Vohweinkel. în trei întruniri consecutive, această problemă a fost discutată cu amploare şi Carl Brockhaus a fost învestit în a căuta şi numi mesageri credincioşi pentru misiuni planificate. Grupul de fraţi evanghelici organizat în acest scop în Mettmann la 3 iulie 1850, în casa fabricantului Neviant, a sponsorizat cu sume provenite de la donatori voluntari unsprezece fraţi care păreau a fi potriviţi şi pregătiţi pentru lucrarea de evanghelizare. Conducerea grupului a fost preluată de directorul de gimnaziu dr. Bouterwek şi de comerciantul Hermann Heinrich, conte de Elberfeld. Cu convingerea că a fost chemat de Dumnezeu în această lucrare, în octombrie 1850 Carl Brockhaus părăseşte slujba de învăţător şi se dedică lucrării grupului de fraţi. Totodată se retrage şi din grupul de educare al copiilor, transferând conducerea revistei „Solul copiilor” fratelui său Wilhelm Brockhaus. îşi consacră de acum întreaga energie pentru slujirea cu grupul de fraţi, fiind de un folos considerabil în acest timp. Pentru lucrarea de misionariat a întemeiat întâi, ca organ al grupului de fraţi, periodicul săptămânal „ Semănătorul – misionar în patrie şi zidirea în case “. Această revistă a atins într-un singur an un tiraj de 4.000 de exemplare.

Tot atunci se aduna cu câţiva credincioşi în casa lui Hermann Heinrich, conte de Elberfeld, pentru a medita la Cuvântul lui Dumnezeu. Dintre aceştia făcea parte şi elveţianul Heinrich Thorens, care din 1846 lucra la firma textilă din Barmen, fiind creator de modele. Acesta avea strânse legături cu Julius Anton von Poseck şi cu William Darby, unul dintre fraţii lui J.N.Darby din Düsseldorf. Thorens luase deja contact în Elveţia franceză cu scrierile lui J.N.Darby, pe care le transmitea acum lui Carl Brockhaus. Plin de zel, acesta le studiază punând alături Biblia şi, convins de adevărul lor, ajunge în conflict cu grupul de fraţi. Treptat realizează că nu este după voia lui Dumnezeu să întemeieze grupuri şi să stabilească reguli şi nici ca oamenii să numească slujitori ai Evangheliei, ci că aceştia trebuie să fie chemaţi personal de Domnul şi, prin urmare, să fie responsabili faţă de Domnul. De asemenea a înţeles cu claritate că bisericile de stat şi alte denominaţiuni sau societăţi religioase erau aranjamente omeneşti – pe care apostolul Pavel le considera în 1 Corinteni ca fiind Fireşti – şi deci trebuia să se despartă de necredincioşi şi să se adune împreună cu cei credincioşi doar în Numele Domnului Isus, exprimat concis, întorcându-se la ceea ce era de la început.

Carl Brockhaus şi-a exprimat explicit aceste noi cunoştinţe, atât în timpul oreior biblice, cât şi în prelegerile pe care le ţinea. El vestea acum Evanghelia harului fără amestecul legaiismului, vestea poziţia desăvârşită a credinciosului în Domnul Hristos în faţa lui Dumnezeu şi necesitatea separării de cei necredincioşi. Acest lucru nu putea rămâne neobservat de conducerea fraţilor evanghelici.

La 14 decembrie 1852 a fost convocată o adunare generală în care el avea să fie tras la răspundere pentru noua lui învăţătură. Directorul Bouterwerk i-a cerut fie să renunţe la aceste învăţături false, fie să iasă din grup. După un timp de gândire, în care L-a rugat stăruitor pe Domnul pentru călăuzire şi luciditate, a declarat că nu se poate abate de la adevărurile Cuvântului lui Dumnezeu şi a ales să părăsească grupul. Cu el au plecat încă opt fraţi, printre care şi fratele său mai mare, Wilhelm Brockhaus. Ieşirea din grupul de fraţi nu a fost un pas uşor pentru Carl. Aceasta a adus după sine sărăcie şi lipsuri. Într-o scrisoare târzie, din anul 1875, amintind de acest lucru, scria:

“Aproape toţi prietenii şi rudele apropiate mă evită şi mă consideră nebun şi încăpăţânat, spunând că nici ceea ce am pe inimă nu ar fi pentru Domnul, pentru că am părăsit locul de muncă binecuvântat şi pentru că nici nu am estimai cum se cuvine consecinţele hotărârii mele, întrucât nu m-am gândit la binele familiei. Numai puţini au apreciat ca fiind pozitiv pasul meu. Uşa spre lucrare era aproape închisă. Un editorial al grupului, care număra două mii de abonaţi, atenţiona cu gravitate despre mine şi despre alţi câţiva fraţi şi ne învinuia – ca fiind mari rătăciţi. A fost, în adevăr, o perioadă de mare agitaţie şi de experienţe amare. Dar Domnul a stat lângă mine, foarte aproape, şi a rămas până azi şi va fi până în eternitate aproape.”

În anii care au urmat, când vorbea despre acest pas, nu pierdea ocazia să le spună copiilor săi despre grija pe care Dumnezeu a avut-o pentru el şi pentru ai lui în tot acest timp. După ieşirea din grup s-a gândit să caute un serviciu pentru a putea câştiga banii necesari familiei, chiar şi cu un program redus de lucru. îl ruga stăruitor pe Domnul pentru înţelepciune şi călăuzire.

Într-o dimineaţă a primit un plic care conţinea o bancnotă de cinci. taleri şi un bilet pe care era scris: „Nimeni, slujind ca ostaş, nu se încurcă în treburile vieţii” (2 Timotei 2.4). După scrisul de mână şi după ştampila poştală a scrisorii anonime a recunoscut că autorul era un membru al grupului de fraţi care nu se mai interesase de el de la ieşirea din grup. Câteva zile mai târziu l-a întâlnit pe stradă şi i-a spus: „Vă mulţumesc pentru slujba pe care aţi împlinit-o faţă de mine prin acea scrisoare. M-aţi eliberat de nesiguranţa în care mă aflam, de a căuta un alt serviciu sau de a activa numai în lucrarea Domnului”. Fratele a fost foarte surprins şi i-a mărturisit că într-o seară a început să se gândească la el şi grija faţă de nevoile lui nu l-a lăsat să doarmă. Atunci i-a stăruit gândul: „Trebuie să-i trimiţi ceva”. La început nu a Vrut, dar Domnul nu i-a dat linişte până nu s-a sculat şi nu a scris biletul. Voia să-i scrie câteva cuvinte, dar i-a venit în gând tocmai locul din 2 Timotei 2.4.

În acelaşi timp soseau de la Hessen, loc unde Carl fusese de câteva ori, scrisori de la credincioşi care îi transmiteau că ei îl roagă neîntrerupt pe Domnul să-l convingă să-şi dedice tot timpul pentru lucrarea Lui. Aceste scrisori i-au spulberat şi ultima îndoială, întărindu-i convingerea că este voia lui Dumnezeu să se consacre în totul lucrării Sale, încrezându-se în grija Lui privind întreţinerea familiei sale.

În dependenţă de Domnul, el începe acum să predice pretutindeni. în ciuda opoziţiei bisericii oficiale, mulţi credincioşi ieşeau din acestea şi în multe localităţi se formau adunări în care frângeau pâinea în părtăşie la masa Domnului, despărţiţi de toate partidele şi tradiţiile bisericeşti, pentru a reflecta la Cuvântul lui Dumnezeu şi pentru a se ruga împreună. La Hessen nu era atunci libertate a adunărilor. Aceasta a condus la situaţii în care Carl Brockhaus a fost obligat să petreacă în 1853 mai multe zile în închisorile din Dillenburg şi Herbon. în prima jumătate a anului 1853 intră personal în legătură cu J.N.Darby, cel despre care auzise deja de ia Heinrich Thorens şi de la fraţii din Düsseldorf. Prima scrisoare pe care i-a adresat-o Darby datează din 2 mai 1853, din care redăm mai jos un fragment:

Dragă frate,

M-am bucurat foarte mult primind scrisoarea dumneavoastră şi, întrucât cred că nu ştiţi limba franceză, voi încerca să vă scriu în germană, deşi nu sunt exersat în a scrie în această limbă.

Am înţeles totuşi complet scrisoarea dumneavoastră; m-a interesat foarte midi, cu atât mai mult, dragă frate, cu cât avem aceeaşi situaţie: ne întâmpină aceleaşi dificultăţi, aceleaşi suferinţe, aceleaşi încercări. Nu trebuie să ne temem de aceste şicane ale vrăjmaşului, pentru că Cel care este cu noi este mai tare decât cel care este împotriva noastră. Trebuie numai să ne ţinem aproape de Domnul şi să umblăm cu El, pentru a beneficia de tăria Lui şi, de asemenea, trebuie să fim conştienţi că Domnul însuşi este cu noi şi să lăsăm faţa Lui să strălucească peste noi. Aşa vom umbla pe drumul drept numai în lucrurile Lui şi, având o privire modestă, întreaga noastră fiinţă ne va fi plină de lumină. Greutăţile care ne vor întâmpina, cu siguranţă, pe tot drumul nu vor mai arunca nici o îndoială în inimile noastre, pentru că vom constata prezenţa Domnului în încercări şi izvorul Lui de bucurie ne va umple inimile. Vom fi mai mult decât biruitori prin Acela care m-a iubit.

Dumnezeu să fie cu dumneavoastră, frate iubit. Mă bucur nespus în Domnul că adevărul se descoperă cu claritate inimilor celor ai Săi, în localităţile în care locuiţi. Mulţumim lin Dumnezeu! Este lucrarea Lui. Numai El o poale face, numaiEl o poate susţine.

Fie ca El să vă dea toată răbdarea şi smerenia, pentru ca să umblaţi cu Hristos. El să vă întărească, ca să împliniţi până la sfârşit lucrcirea Lui. Pacea lui Dumnezeu să fie cu dumneavoastră, iubit frate. Cu dragoste din inimă în Hristos Isus,

Al dumneavoastră frate, J. N. Darby

(Scrisoarea este tipărită în întregime în revista „Mesageri în patrie”, 1853,

şi retipărită în 1950, pagina 170).

Se relatează că John Nelson Darby, când a citit în Elveţia un exemplar al revistei „Semănătorul”, în care se scria despre ieşirea din grup a lui Carl Brockhaus, ar fi spus: „Mi-ar face plăcere să fac cunoştinţă cu astfel de fraţi!” Prima vizită şi foarte scurtă a lui J.N.Darby în Elberfeld a avut loc probabil la sfârşitul anului 1853 sau la începutul anului 1854, urmând ca la sfârşitul anului 54 să revină pentru un timp mai lung. împreună cu Carl Brockhaus şi cu Julius Anton von Poseck, a tradus în acest timp Noul Testament din limba greacă în limba germană. Ulterior a vizitat de mai multe ori Elberfeld-ul, la intervale de trei – patru ani (1857, 1861, 1864, 1869). Elberfeld-ul se numără acum printre rutele lui permanente de călătorie. Carl Brockhaus i-a făcut ei însuşi o vizită lui J.N.Darby în Anglia în 1855, printre altele şi pentru a înţelege mai bine anumiţi termeni în limba engleză.

Începând cu anul 1853, Carl Brockhaus avea să călătorească aproape fară întrerupere, pentru a vizita noi adunări ce se înfiinţau peste tot şi pentru a-i sfătui pe cei credincioşi. Lucrarea se răspândea tot mai mult, ajungând nu numai în ţinutul îndepărtat Rheinland Westfalen, ci şi în Hessen, Baden- WUrtenberg, în Elsass, Bayern, şi chiar mai departe, în Schleisen. Mergea de asemenea des în Olanda şi Elveţia. Era activ şi în lucrările de editare, el ţinând un periodic lunar de zidire, care a avut în primul an titlul „Mesager în patrie", iar din 1854 avea să se numească „Mesageri ai harului lui Hristos". Această revistă a fost de-a lungul deceniilor o mare binecuvântare pentru mulţi. în plus, a editat un mare număr de broşuri pentru evanghelizări, scrieri pentru zidire şi explicaţii ale Cuvântului lui Dumnezeu, pe care în parte le scria el însuşi, iar în parte le traducea din limba engleză. Prin aceste scrieri se clarificau din ce în ce mai multor cercuri de credincioşi diferitele aspecte ale adevărurilor Bibliei: îndreptăţirea prin credinţă, plinătatea absolută a lucrării de răscumpărare a Domnului Hristos, unitatea celor credincioşi, speranţa în revenirea Domnului pentru mutarea Adunării Sale.

Carl Brockhaus era şi un bun prieten al copiilor. Dragostea lui pentru copii l-a determinat să editeze pentru ei o mică revistă cu titlul: „Pentru cei micuţi". Mai târziu, această revistă avea să devină cel mai mare şi mai cunoscut cotidian evanghelic: „Grăuntele".

În 1853, Julius Anton von Poseck a avut iniţiativa de a edita prima carte de cântări pentru credincioşi; aceasta a cunoscut cea de-a doua ediţie în 1856, în Hilden, cuprinzând 16 cântări. Prin colaborare cu Carl Brockhaus, această carte de cântări s-a extins permanent. în 1880 cuprindea 127 de cântări, în 1891, 135 de cântări, iar în 1899 – un an înainte de plecarea lui Carl Brockhaus în eternitate, cuprindea 145 de cântări. (La cea de-a noua ediţie, în 1909, cuprindea 145 de cântări, dintre care 55 compuse de Carl Brockhaus. Referindu-se la această colecţie de cântări;" generalul locotenent Viebahn spunea: „Cunosc şi iubesc multe alte cântări spirituale şi le cânt acasă, dar nu cunosc o altă carte de cântări care să fie oricând în armonie cu Cuvântul lui Dumnezeu şi prin care credincioşii strânşi împreună să exprime atât de profund adorarea".

O lucrare cu totul deosebită a lui Carl Brockhaus a fost editarea mult răspânditei şi cunoscutei lucrări, „Biblia – traducerea Elberfeld". Aceasta a fost prima traducere literală completă a Cuvântului lui Dumnezeu pentru poporul german – ce corespundea celui mai recent stadiu al cercetării textelor sacre,

După editarea „Bibliei Elberfeld" a urmat revizuirea „Bibliei Luther". Când citim prefaţa primei ediţii a Bibliei Elberfeld înţelegem smerenia, înalta preţuire a Bibliei traduse de Luther, gradul de con ştienţă şi teama sfântă a lucrătorilor faţă de Cuvântul lui Dumnezeu, dar şi necesitatea unei traduceri mai bune şi mai exacte. Lucrarea începută în 1854 a înaintat repede. În 1855 se edita deja Noul Testament în editura comisiei Carl Brockhaus. Această muncă de pionierat era însoţită şi de slăbiciuni şi greşeli, dar a răspândit o mare binecuvântare. În 1859 avea să urmeze traducerea Psalmilor. În scopul acestor traduceri, Carl Brockhaus a locuit câtva timp în casa lui J.N.Darby la Londra. Mai târziu, în anii 1869-1870, J. N. Darby şi-a rezervat un timp mai lung pentru Elberfeld, în vederea traducerii Vechiului Testament. La această lucrare a luat parte şi Hermanus Cornelius Voorhoeve din Rotterdam. În anul 1871 s-a putut edita întreaga Biblie.

Până astăzi, Biblia Elberfeld este cunoscută şi apreciată pentru redarea literală cu spirit de credincioşie a textului de bază.

Carl Brockhaus a ţinut foarte mult la această importantă lucrare. În etapele de mai târziu s-au adus multe îmbunătăţiri lucrării, la care s-au angajat dr. Alfred Rochat din Stuttgart (pentru Vechiul Testament) şi dr. Dönges din Darmstadt (pentru Noul Testament).

Despre ea, cunoscutul traucător al Bibliei dr. Hermann Menge îi scria în 1920 lui Rudolf Brockhaus:

"Biblia Elberfeld îmi este cunoscută de mulţi ani şi încă într-un mod în care în mod sigur multor persoane din Germania nu le este comun, pentru că nu preţuiesc această carte; eu însă le-am recomandat-o ori de câte ori am avut ocazia. în zilele lui Luther, textid Vechiului Testament nu a fost redat atât de bine în limba germană pentru poporul nostru. Traducerea dumneavoastră şi binecuvântarea pe care Biblia Elberfeld o aduce nu pol fi contestate, având o valoare uşor de recunoscut..."

În anul 1856, Carl Brockhaus a cumpărat un teren cu o grădină mare, pe care se afla o fostă instalaţie de fabricat muştar – teren situat în strada Engelsberg, mai târziu numită Baustrasse. Pentru că adunarea din Elberfeld creştea continuu şi se făcuse vădită lipsa unei săli potrivite pentru aceasta, a construit în 1866, pe o porţiune din terenul său, o casă care avea la parter o sală şi la primul etaj un spaţiu de locuit. Familia lui însă devenea tot mai numeroasă, casa lor tot mai strâmtă, iar depozitul de Biblii necesita un tot mai mare spaţiu. Aşa se face că în 1874 s-a hotărât să construiască pe terenul rămas liber în faţa casei o clădire mai mare – lucrare ce s-a încheiat în primăvara anului 1875. De atunci, casa cea mică a fost folosită ca depozit şi ca sediu de aprovizionare cu literatură creştină.

Mai mult de 40 de ani, Carl Brockhaus a fost prins fară întrerupere în slujba acestei lucrări, Vârsta lui înaintată nu i-a mai permis să călătorească. Puterile îl părăseau. Ultimii ani ai vieţii l-au surprins tot mai mult în casă şi cuprins de boală. A petrecut multe nopţi şezând pe fotoliu, pentru că starea nervilor şi a inimii nu-i permiteau să stea culcat. Cu toate acestea, a fost văzut până în ultimii ani, când mersul îi era tot mai îngreunat, umblând pe străzile abrupte ale Wuppertalului, aducând hrană spirituală sufletelor pe care le avea pe inimă, „purtând la păşune" sau „păzind" ca un păstor credincios.

La 9 mai 1899, după o scurtă internare, avea să plece acasă, pentru a fi pentru totdeauna cu Domnul căruia I-a slujit cu credincioşie şi dăruire. La înmormântarea sa au venit sute de fraţi, de pretutindeni. H.C.Voerhoeve, prietenul său, a ţinut cu acel prilej o predică în care spunea despre cel plecat:

Fratele nostru care s-a mutat acasă la Domnul nu a fost numai păstor, el a fost şi învăţător. Cine a avut favoarea să asiste la conferinţele minunate care s-au desfăşurat ani la rând a fost profund convins de aceasta. Cât de clar şi lămurit, cât de cuprinzător şi practic explica el Cuvântul lui Dumnezeu! Şi noi toţi l-am auzit atât de des – câţiva chiar în penultima duminică, în această sală. A fost de asemenea şi un neuitat evanghelist – şi aceasta într-un mod deosebit ... Dumnezeu ne-a dat în acest frate mult, foarte mult. Nu suntem însă aici pentru a lăuda un om, nu, ci toată onoarea, toată lauda provin numai de la Domnul. El dă daruri. El îşi trimite slujitorii. El acordă putere şi El transmite binecuvântările Lui. Numai de la El vine totul. El ni l-a dat pe Carl Brockhaus şi El i-a dat atât de mulţi ani de lucrare, aproape o jumătate de secol. Putem spune deci recunoscători: Domnul a dat! Dar acum putem adăuga: Domnul a luat... I El ştie ce face, de aceea spunem cu Iov: „Binecuvântatfie Numele Domnului!..."